

Pasca

Pasca je samočinné alebo človekom ovládané zariadenie na chytanie, zranenie alebo usmrtenie škodlivých, ale i užitočných zvierat. Bola významnou časťou lovu od najstarších čias. Pasce mohli byť **usmrcujúce** alebo **živolovné**.

K najznámejším typom **usmrcujúcich pascí** patrili jamy s kolmi, pasce s padajúcim bremenom, slučky a železné pasce.

Najarchaickejším typom pasce je **jama** s natíkanými, vyostrenými kolmi na dne. Rozmery vykopanej jamy boli prispôbené veľkosti vyhladnutej zveri a prikryté vetvami a lístím. Na dne uložená návnada privábila zvieru, ktoré sa cez tenkú vrstvu konárov prepadlo do jamy.

Slučky – **oká** rôznych veľkostí sa umiestňovali po vyzorovanej trase pohybu zvierat. Slučky vyhotovené z tenkého remenca, šliach, čriev, motúzov či drôtu chytené zvieratá uškrtili.

Rozšírené boli i **železné pasce** rôznych veľkostí – zvané aj *klepec*, *chlepec*, *zelezá*. Takáto pasca mala okrúhly základ, v strede perovú vzpruhu s poistkou a nad ňou oblúkovité rozťahovacie čeľuste. Ak zvieru pri požieraní návnady vstúpilo medzi rozťahnuté čeľuste, poistka sa odistila a čeľuste mu prudko zaklapli nohy, prípadne aj chrbticu.

Najvýznamnejšími **živolovnými pascami** boli **debničky**, zvané aj *truhličky*, používané hlavne na chytanie kožušinových zvierat. Na konci debničky sa nachádzali zdvíhacie a padacie dvierka – či už výkyvné, posuvné alebo kmitavé, ktoré umožnili prístup zvieratka k návnade, umiestnenej v zadnej časti pasce. Dotknutím návnady sa dvere spustili a zviera ostalo uväznené v debničke – väčšinou nezranené.

Oblíbenou živolovnou pascou bola aj **sieť** – **sito** alebo **kôš** na odchyt vtákov.

Ako predmet mesiaca marec predstavujeme niekoľko tradičných pascí z nášho regiónu. Ich zhotoviteľmi boli dnes už neznámi dedinskí všemajstri a cigánski kováči.

Helena Gudmonová